

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Кафедра медицини катастроф та військової медицини

«УЗГОДЖЕНО»

Гарант освітньо-професійної
програми «Терапія та реабілітація»
«28» листопада 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова вченої ради Навчально-наукового
медичного інституту
Протокол від 29 листопада 2024 р. № 4

СИЛАБУС

ТАКТИЧНА МЕДИЦИНА

обов'язкова

(редакція з урахуванням оновлення ОП «Терапія та реабілітація», відповідно
вимог Стандарту, згідно Наказу МОН України від 30.10.2024р. №1549)

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
спеціалізація
освітня кваліфікація

професійна кваліфікація
форма навчання
курс та семестр вивчення
навчальної дисципліни

другий (магістерський)
22 Охорона здоров'я
227 Терапія та реабілітація
227.02 Ерготерапія
магістр терапії та реабілітації за
спеціалізацією 227.02 Ерготерапія
Ерготерапевт
денна
І курс, 2 семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри медицини катастроф
та військової медицини
Протокол від 27 листопада 2024р № 6

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладачів, науковий ступінь, учене звання	Рожнов Валерій Георгійович, к.мед.н., старший викладач Колачинський Віталій Гнатович, викладач закладу вищої освіти
Профайл викладачів	https://medcat.pdmu.edu.ua
Контактний телефон	+380662940234
E-mail:	medcat@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті університету	https://medcat.pdmu.edu.ua

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин – 3/90, із них:

Лекції (год.) – 10

Практичні заняття (год.) – 20

Самостійна робота (год.) – 60

Вид контролю – підсумковий модульний контроль (ПМК).

Політика навчальної дисципліни

Вивчення дисципліни «Тактична медицина» визначається політикою університету та кафедри щодо організації освітнього процесу. При опануванні дисципліни ми дотримуємося Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті <https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti> та Правил внутрішнього розпорядку для здобувачів вищої освіти Полтавського державного медичного університету <https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti> Особливістю навчання на кафедрі є використання різних навчальних баз для відпрацювання практичних аспектів дисципліни в контексті реальних професійних ситуацій, проведення лекцій в кафедральних аудиторіях із забезпеченням інтерактивної взаємодії та можливості зарахування результатів неформальної освіти.

Вивчення освітньої компоненти «Тактична медицина» є практично-орієнтованим, тому формування професійних навичок відбувається на практичних заняттях, що проходять на базі Симуляційного центру Полтавського державного медичного університету з використанням симуляційних технологій та на базі КП «Полтавський обласний центр ЕМД та МК ПОР».

Звертаємо увагу! Здобувачам освіти необхідно:

- виконувати графік навчального процесу та вимоги навчального плану;
- в обов'язковому порядку відвідувати всі види навчальних занять, передбачені навчальним планом;
- завчасно приходити на заняття;
- відповідати правилам дрес-коду учасників освітнього процесу;
- дотримуватись правил техніки безпеки;
- вимикати телефон під час занять;
- не залишати заняття без дозволу викладача;
- глибоко та всебічно оволодіти знаннями та вміннями, котрі будуть необхідні майбутньому працівнику високої кваліфікації;
- бути комунікативними та відкритими до знань

Для успішного засвоєння дисципліни необхідно систематично готуватися до практичних занять, виконувати практичні завдання, опрацьовувати теми, що рекомендовані для самостійного вивчення, брати активну участь в обговоренні теми заняття в аудиторії. Ми цінуємо старанність, активність, швидкість та креативність мислення, наполегливість в навчанні.

Викладання освітньої компоненти в умовах військового стану, може здійснюватися за допомогою технологій дистанційного навчання, а саме з використанням платформи Zoom.

Академічна доброчесність є фундаментом сталого розвитку вищої освіти та моральним імперативом для її подальшого вдосконалення. Ми дотримуємося політики академічної доброчесності, визначеної Положенням про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету https://pdmu.edu.ua/storage/ft_foreign_students/docs/5q5W0nG8rkYIrDfmipiyhkfZmkmbVKRR7Pdjrjvh.pdf і просимо взаємності.

Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти включає:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації (наприклад, окрім випадків дозволених викладачем, підготовки практичних завдань під час заняття);
- списування під час контролю знань заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів);

- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;

- дотримання правил внутрішнього розпорядку кафедри, бути толерантними, доброзичливим и та виваженими у спілкуванні з викладачами та співробітниками кафедри, медичним персоналом закладу охорони здоров'я;

- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

Політика дедлайну та відпрацювання здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з Регламентом відпрацювання студентами пропущених занять і незадовільних оцінок, що затверджені у закладі вищої освіти;

- роботи, які здає здобувач вищої освіти з порушенням терміну без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від максимальної, наприклад, практичні навички);

- перескладання ПМК з метою підвищення оцінки не допускається, окрім ситуацій невиконання програми дисципліни або неявки на підсумковий контроль.

Вивчення модуля передбачає самостійну роботу здобувача вищої освіти, яка регламентована Положенням про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті.

Оцінювання результатів навчання проходить прозоро і відкрито. Керуємося Положенням про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті.

Якщо здобувач освіти не згодний з результатами оцінювання, він має право скористатися рекомендаціями Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти.

Зі всіма наведеними документами можна ознайомитися за посиланням: <https://www.pdmu.edu.ua/n-process/departament-npr/normativni-dokumenty>.

Кафедрою визнаються результати, отримані шляхом неформальної освіти. Процедура визначено Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти в Полтавському державному медичному університеті:

https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/fKBks6cPo5jzq0brID6eI7LKTEAcqmrjdjrewYFvL.pdf.

Кафедра використовує можливості таких універсальних навчальних платформ, як «Prometheus», «EdEra», працює з іншими LMS-системами, а також здійснює контроль самостійної роботи здобувачів та перевірку засвоєного навчального матеріалу.

Опис навчальної дисципліни

ОК «Тактична медицина» закладає основи теоретичних знань та практичних навичок з тактичної допомоги на полі бою за сучасними військово-медичними стандартами, володіння алгоритмами організації надання медичної допомоги та лікувально-евакуаційного забезпечення, опанування навичок надання домедичної допомоги в бойових умовах, медичної допомоги, медичного сортування та евакуації поранених та хворих на догоспітальному етапі. *Цілі сталого розвитку:* міцне здоров'я та благополуччя, якісна освіта, партнерство заради сталого розвитку.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни:

Пререквізити:

ОК «Тактична медицина» базується на результатах навчання, досягнутих на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за спеціальністю «Фізична терапія, ерготерапія» або суміжними спеціальностями. Вона спирається на знання з дисциплін: «Етика та комунікації у професійній діяльності», «Ерготерапевтичний менеджмент при травмах, політравмах», «Детермінанти та промоції здоров'я».

Постреквізити:

Вивчення дисципліни «Тактична медицина» забезпечує послідовність і взаємозв'язок із дисциплінами магістерської програми: «Ортезування та протезування в ерготерапевтичній практиці», «Клінічний ерготерапевтичний менеджмент при мультисистемній патології», «Клінічний ерготерапевтичний менеджмент у геронтології та геріатрії», «Клінічний ерготерапевтичний менеджмент при травмах, політравмах. Ерготерапевтичні програми для військовослужбовців і ветеранів війни».

Мета та завдання навчальної дисципліни:

Метою вивчення ОК «Тактична медицина» є ознайомлення здобувачів вищої освіти із метою та завданнями тактичної допомоги на полі бою, основними етапами лікувально-евакуаційного забезпечення та надання медичної допомоги під час бойових дій, опанування навичками надання домедичної допомоги в бойових умовах, медичного сортування та евакуації поранених відповідно до військово-медичних стандартів.

Основними завданнями вивчення ОК «Тактична медицина» є формування у здобувачів вищої освіти знань, умінь та практичних навичок з

основ тактичної медицини та безпеки, володіння алгоритмами надання домедичної допомоги пораненим в бойових умовах та за умов надзвичайних ситуацій, організації лікувально-евакуаційного забезпечення військ (сил), проведення заходів щодо організації індивідуальної, групової і колективної безпеки, забезпечення та застосування засобів індивідуального захисту в бойових умовах.

Компетентності та результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна

Компетентності згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна

Інтегральна:

Здатність розв'язувати автономно та у міжпрофесійному контексті складні спеціалізовані задачі та проблеми, пов'язані з функціонуванням та обмеженнями життєдіяльності окремих осіб, груп та популяцій, зокрема порушеннями заняттєвої активності, заняттєвої участі та ефективною взаємодією осіб, груп та популяцій з середовищем їх життєдіяльності; провадити практичну, адміністративну, наукову, інноваційну та освітню діяльність у ерготерапії.

Спеціальні:

СК 14. Здатність надавати домедичну допомогу під час виникнення невідкладних станів.

Програмні результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна

ПРН 24. Надавати домедичну допомогу при невідкладних станах, демонструвати знання методів та засобів збереження життя.

Результати навчання для дисципліни:

по завершенню вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні:

знати: поняття, сутність, основні принципи та алгоритми Tactical Combat Casualty Care, домедичної допомоги в умовах бойових дій та за умов надзвичайних ситуацій; домедичної допомоги на догоспітальному етапі; основні компоненти організації системи медичного забезпечення та засоби індивідуального захисту; правила особистої та колективної безпеки та реагування на виникнення стресових ситуацій в екстремальних умовах.

вміти: оглядати місце події в бойових і небойових умовах; проводити первинний огляд постраждалого; визначати ознаки критичної кровотечі та порушення дихальних шляхів, інших бойових та небойових ушкоджень; надавати домедичну допомогу при гострих зовнішніх кровотечах, порушеннях прохідності дихальних шляхів, пораненнях та ушкодженнях, термічних і хімічних ураженнях, інших невідкладних станах; заповнювати первинну медичну та іншу супроводжувальну документацію на

постраждалих; володіти: алгоритмами надання домедичної допомоги на різних етапах в бойових умовах; навичками надання домедичної допомоги постраждалим і пораненим при основних невідкладних станах; адаптації, прийняття обґрунтованих рішень та дії в екстремальних ситуаціях; навичками міжособистісної взаємодії в малих тактичних групах; запобігання стресовим ситуаціям та психологічним розладам.

Тематичний план лекцій із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль «Тактична медицина»		
1	Основи тактичної медицини. Міжнародна концепція TCCC (<i>Tactical Combat Casualty Care</i>). Тактичне медичне спорядження. Тактична медицина та підготовка особового складу Збройних Сил України. Міжнародні концепції та спроможності медичної допомоги пораненим відповідно до стандартів НАТО. Імперативи тактичної медицини та принципи допомоги пораненим в умовах бойових дій. Етапи надання домедичної допомоги пораненим в бойових умовах. Тактичне медичне спорядження та правила поводження з ним. Засоби тактичного бойового догляду.	2
2	Тактична допомога в бойових умовах (Фази: I CUF; II TFC). Зупинка і контроль масивних кровотеч. Огляд постраждалого. Алгоритм MARCH. Допомога пораненому та безпека в бойових умовах під вогнем (Фаза I CUF). Огляд постраждалого за алгоритмом CABCS. Визначення рівня свідомості за шкалою AVPU. Застосування джгута (турнікету) (Combat Application Tourniquet, CAT) при масивних кровотечах під вогнем у порядку само і взаємодопомоги. Зупинка кровотечі з використанням пристрою типу iTClamp. Тактична польова допомога (Фаза II TFC). Допомога в зоні тактичного укриття за алгоритмом MARCH. Зупинка та контроль масивних кровотеч в тактичних умовах. Конверсія кровоспинного турнікету. Контроль кровотеч за допомогою гемостатичних засобів.	2

3	Забезпечення прохідності дихальних шляхів і відновлення дихання. Циркуляція. Геморагічний шок. Попередження гіпотермії в бойових умовах. Забезпечення прохідності дихальних шляхів та відновлення дихання за алгоритмом MARCH A - (Airway). Прийоми та засоби для забезпечення прохідності дихальних шляхів. Ускладнення дихання та допомога за алгоритмом MARCH R - (Respiration). Відкритий пневмоторакс: причини та особливості надання допомоги. Напружений пневмоторакс: ознаки та особливості надання допомоги. Пункційна декомпресія грудної клітини. Внутрішня кровотеча. Причини, види і ознаки, допомога. Кровообіг (CIRCULATION) за алгоритмом MARCH. Геморагічний шок. Попередження гіпотермії.	2
4	Уражаюча дія та наслідки застосування сучасної зброї. Бойові травми. Рани та ушкодження. Алгоритм PAWS. Термічні та хімічні ураження. Уражаюча дія та наслідки застосування: вогнепальної зброї; зброї вибухової дії; запалювальних речовин. Характеристики зброї масового ураження. Втрати особового складу військ в умовах бойових дій. Бойові травми. Поранення та ушкодження голови, ока, живота. Травматичний шок. Алгоритм P.A.W.S. Знеболювання (P). Антибіотики (A). Рани (W) та ушкодження. Асептика і антисептика. Переломи та ушкодження. Засоби іммобілізації. Шинування (S). Крайні температури. Допомога при опіках та відмороженнях. Допомога при отруєннях.	2
5	Медична евакуація та медичне сортування поранених в бойових умовах. Організація медичної служби та медичного забезпечення військових підрозділів. Робота медичного персоналу в бойових умовах. Організація та проведення медичної евакуації. Евакуація поранених та етапи медичної евакуації. Планування, підготовка до евакуації та оцінка факторів ризику. Комунікація та документація. Етапність надання медичної допомоги пораненим та травмованим в порядку цивільно-військової взаємодії. Медичне сортування:	2

	сутність, види та особливості. Сортувальні ознаки і категорії. Групи пріоритету для медичного сортування. Правила сортування та роль бійця рятувальника. Основи організації медичного та лікувально-евакуаційного забезпечення військ. Структура та завдання медичної служби механізованої бригади. Організаційні принципи роботи стабілізаційного пункту. Планування та оцінка потреб медичного забезпечення відповідно до санітарних втрат. Медичний пост роти, пост санітарного транспорту. Функціональні обов'язки бойових медиків роти (взводу). Завдання та обов'язки стрільців-санітарів (бойових рятувальників). Розшук поранених та обов'язки санітарів, що виконують функції санітарів-носіїв.	
Разом		10 годин

Тематичний план семінарських занять із зазначенням основних питань, що розглядаються на семінарському занятті.

Теми семінарських занять програмою не передбачені.

Тематичний план практичних занять із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль «Тактична медицина»		
1	Основи тактичної медицини. Принципи ТССС (Tactical Combat Casualty Care). Тактична медицина та підготовка особового складу Збройних Сил України. Міжнародні концепції та спроможності медичної допомоги пораненим відповідно до стандартів НАТО. Імперативи тактичної медицини та принципи допомоги пораненим в умовах бойових дій. Етапи надання домедичної допомоги пораненим в бойових умовах.	2
2	Допомога у бойових умовах під вогнем (Фаза I CUF). Катастрофічні кровотечі та застосування джгутів. Тактична польова допомога (Фаза II TFC) і алгоритм MARCH. Контроль масивних кровотеч у тактичних умовах. Фаза I: Допомога під вогнем/ Під загрозою (CUF - Care	2

	under fire) Загальні принципи та правила допомоги пораненому та безпеки в бойових умовах під вогнем. Огляд постраждалого за алгоритмом CABС та визначення рівня свідомості за шкалою AVPU. Застосування турнікету/джгута (Combat Application Tourniquet, CAT) при масивних кровотечах під вогнем. Тимчасова зупинка кровотечі в червоній зоні у порядку само і взаємодопомоги. Зупинка зовнішньої кровотечі з використанням пристрою типу iTClamp. Фаза II: Тактична польова допомога (TFC – Tactical Field Care) та заходи безпеки. Допомога в зоні тактичного укриття за алгоритмом MARCH. М – (Massive bleeding) масивна кровотеча. Поняття, ознаки та способи зупинки зовнішніх критичних кровотеч. Контроль масивних кровотеч і застосування турнікету/джгута для зупинки кровотечі в тактичних умовах. Зупинка кровотечі за допомогою еластичних гумових джгутів Есмарха та імпровізованих джгутів. Конверсія кровоспинного турнікету в зоні тактичного укриття (непрямої загрози). Контроль кровотеч за допомогою гемостатичної пов'язки (тампонування рани) та тиснущої пов'язки (бандажу).	
3	Прохідність дихальних шляхів і відновлення дихання в тактичних умовах. Циркуляція. Геморагічний шок. Попередження гіпотермії. Моніторинг за алгоритмом MARCH. Контроль та забезпечення прохідності дихальних шляхів та відновлення дихання. Забезпечення прохідності дихальних шляхів та відновлення дихання за алгоритмом MARCH А - (Airway). Прийоми для забезпечення прохідності дихальних шляхів. Назофаренгіальний повітровід: техніка введення. Виконання штучної вентиляції легень. Переведення пораненого в стабільне положення. Протидія ускладненням дихання, що загрожують життю. Ускладнення дихання та допомога за алгоритмом MARCH R - (Respiration). Відкритий пневмоторакс: причини та особливості надання допомоги. Напружений пневмоторакс: ознаки та особливості надання допомоги. Виконання пункційної декомпресії грудної клітини при напруженому пневмотораксі.	2

	Внутрішня кровотеча. Причини, види і ознаки, допомога. Кровообіг С - (Circulation) за алгоритмом MARCH. Геморагічний шок, причини виникнення та клінічна картина. Ступені та оцінювання шоку. Об'єм циркулюючої крові. Шоковий індекс. Надання екстреної медичної допомоги пораненим з геморагічним шоком. Гіпотермія Н – (Hypothermia). Попередження гіпотермії.	
4	Бойові травми. Уражаюча дія та наслідки застосування сучасної зброї. Травми голови та ока. Поранення живота. Травматичний шок. Бойові травми мінно-вибухової дії та їх особливості. Уражаюча дія та наслідки застосування вогнепальної зброї. Уражаюча дія сучасної зброї вибухової дії. Поранення та ушкодження живота. Травматичний шок: перебіг та принципи надання допомоги. Знеболення пораненого для запобігання травматичного шоку.	2
5	Алгоритм Р.А.В.С. Рани. Переломи. Ушкодження. Засоби іммобілізації. Термічні та хімічні ураження. Бойові вогнесуміші. Алгоритм Р.А.В.С. Знеболювання (Р). Антибіотики (А). Рани (W) та ушкодження. Асептика і антисептика. Переломи та ушкодження. Засоби іммобілізації. Шинування (S). Допомога при ураженнях, що викликані бойовими вогнесумішами, напалмом. Уражаюча дія запалювальних речовин. Наслідки використання сучасної зброї та вплив на характер уражень. Втрати особового складу військ в умовах бойових дій.	2
6	Медичне сортування поранених на етапі медичної евакуації. Медична евакуація поранених в бойових умовах. Медичне сортування: сутність та особливості. Види медичного сортування. Сортувальні ознаки. Сортувальні категорії. Групи пріоритету для медичного сортування. Правила сортування та роль бійця рятувальника. Евакуація поранених та етапи медичної евакуації. Організація та проведення медичної евакуації. Планування евакуації та оцінка факторів ризику. Підготовка до евакуації. Комунікація та документація. Етапність надання медичної допомоги пораненим та	2

	травмованим в порядку цивільно-військової взаємодії.	
7	Організація медичної служби та медичного забезпечення військових підрозділів. Організація роботи медичного персоналу на посту роти (взводу), посту санітарного транспорту. Основи організації медичного забезпечення військ. Лікувально-евакуаційне забезпечення військ. Структура та завдання медичної служби механізованої бригади. Організаційні принципи роботи медичного пункту батальйону. Планування та оцінка медичного забезпечення механізованої бригади. Визначення потреб медичного забезпечення відповідно до санітарних втрат. Сучасні ознаки та особливості умов функціонування медичної служби. Медичний пост роти (взводу), пост санітарного транспорту. Функціональні обов'язки бойових медиків роти (взводу). Завдання та обов'язки санітарів за функціональним призначенням. Особливості роботи стрільців-санітарів (бойових рятувальників). Розшук поранених під час обстеження поля бою. Обов'язки санітарів, що виконують функції санітарів-носіїв.	2
8	Тактична допомога та безпека в бойових умовах. Допомога при невідкладних станах екзогенного та ендогенного походження. Тактична безпека і дії у малих тактичних групах. Правила допомоги та безпеки, що рятують життя. Допомога та безпека при невідкладних станах екзогенного походження та ураженнях в умовах бойових дій (ураження електричним струмом, блискавкою, утоплення). Допомога та безпека при невідкладних станах ендогенного походження, викликаних гострими порушеннями серцево-судинної системи, внутрішніх органів і систем, порушеннями метаболічних процесів. Гостре порушення серцевого та мозкового кровообігу.	2
9	Реакції підвищеної чутливості на введення медичних препаратів. Бойовий стрес, бойова втома і розлади поведінки. Причини виникнення реакцій підвищеної чутливості на зовнішні чинники та введення медичних препаратів, їх	2

	типи, механізми розвитку. Набряк Квінке. Анафілактичний шок. Надання невідкладної допомоги в тактичних умовах. Розлади поведінки військовослужбовців під час ведення бойових дій. Поняття про бойовий стрес, бойову втому. Характерні ознаки бойового стресу. Стресостійкість. Допомога та заходи безпеки при бойовому стресі. Загальні правила допомоги при бойовому стресі. Критерії та принципи допомоги в залежності від ступеня важкості стресових реакцій.	
10	Підсумковий модульний контроль знань	2
Разом		20

Самостійна робота

№ п/п	Тема	Кількість годин
1	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	18
2	Підготовка до підсумкового модульного контролю	6
3	Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять (перелік) 1. Спроможності стандартизації військово-медичного забезпечення у країнах - членах НАТО 2. Цивільно-військове співробітництво щодо організації медичного забезпечення військ (сил) 3. Тактичне медичне спорядження. Індивідуальні й групові засоби бойового догляду. 4. Термічні та хімічні ураження. 5. Ушкодження хребта і тазу: іммобілізація і транспортування. 6. Травми та ушкодження голови та ока.	36 6 6 6 6 6 6
Разом		60

Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання програмою не передбачені.

Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів вищої освіти до підсумкового модульного контролю, екзамену

Модуль «Тактична медицина»

1. Основи тактичної медицини. Принципи TCCC (Tactical Combat Casualty Care).
2. Міжнародні концепції та спроможності медичної допомоги пораненим відповідно до стандартів НАТО.
3. Імперативи тактичної медицини та принципи допомоги пораненим в умовах бойових дій.
4. Етапи надання домедичної допомоги пораненим в бойових умовах.
5. Тактичне медичне спорядження. Індивідуальні й групові засоби бойового догляду.
6. Допомога у бойових умовах під вогнем (Фаза I CUF). Катастрофічні кровотечі та застосування джгутів.
7. Загальні принципи та правила допомоги пораненому та безпеки в бойових умовах під вогнем.
8. Тактична польова допомога (Фаза II TFC) і алгоритм MARCH. Контроль масивних кровотеч у тактичних умовах.
9. Фаза II: Тактична польова допомога (TFC – Tactical Field Care) та заходи безпеки.
10. Допомога в зоні тактичного укриття за алгоритмом MARCH.
11. Поняття, ознаки та способи зупинки зовнішніх критичних кровотеч.
12. Прохідність дихальних шляхів і відновлення дихання в тактичних умовах.
13. Ускладнення дихання та допомога за алгоритмом MARCH R - (Respiration).
14. Відкритий пневмоторакс: причини та особливості надання допомоги.
15. Напружений пневмоторакс: ознаки та особливості надання допомоги.
16. Внутрішня кровотеча. Причини, види і ознаки, допомога
17. Кровообіг (CIRCULATION) за алгоритмом MARCH.
18. Геморагічний шок, причини виникнення та клінічна картина. Ступені та оцінювання шоку.
19. Надання екстреної медичної допомоги пораненим з геморагічним шоком.
20. Гіпотермія. Загрози і наслідки гіпотермії. Запобігання гіпотермії.
21. Уражаюча дія та наслідки застосування сучасної зброї.
22. Бойові травми мінно-вибухової дії та їх особливості.
24. Травми та ушкодження голови.
25. Поранення та ушкодження ока.
26. Поранення та ушкодження живота.
27. Травматичний шок: перебіг та принципи надання допомоги. Знеболення пораненого для запобігання травматичного шоку.
28. Алгоритм P.A.W.S. Знеболювання (P). Антибіотики (A).

29. Рани (W) та ушкодження. Асептика і антисептика.
30. Переломи та ушкодження. Засоби іммобілізації. Шинування (S).
31. Ушкодження хребта і тазу: іммобілізація і транспортування.
32. Опіки, класифікація, загальні ознаки, правила, особливості
33. Допомога при термічних опіках, термоінгаляційних ураженнях, гіпертермії.
34. Допомога при хімічних опіках, ураженнях лугами і кислотами.
35. Допомога при ураженнях, що викликані бойовими вогнесумішами, напалмом.
36. Допомога при відмороженнях, траншейній стопі, замерзанні.
37. Отруєння: загальні ознаки, правила, особливості.
38. Допомога при отруєннях грибами, харчових отруєннях невідомого походження. Ботулізм.
39. Допомога при отруєннях похідними нафти і газу, невідомими психотропними речовинами.
40. Допомога при отруєннях бойовими газами не смертельної дії.
41. Евакуація поранених та етапи медичної евакуації.
42. Організація та проведення медичної евакуації.
43. Планування евакуації та оцінка факторів ризику.
44. Підготовка до евакуації. Комунікація та документація.
45. Етапність надання медичної допомоги пораненим та травмованим в порядку цивільно-військової взаємодії.
47. Медичне сортування: сутність та особливості.
48. Види медичного сортування. Сортувальні ознаки. Сортувальні категорії. Групи пріоритету для медичного сортування.
49. Правила сортування та роль бійця рятувальника.
50. Основи організації медичного забезпечення військ.
51. Лікувально-евакуаційне забезпечення військ. Види медичної допомоги в системі лікувально-евакуаційного забезпечення.
52. Структура та завдання медичної служби механізованої бригади.
53. Організаційні принципи роботи медичного пункту батальйону.
54. Планування та оцінка медичного забезпечення механізованої бригади.
56. Медичний пост роти (взводу), пост санітарного транспорту.
57. Функціональні обов'язки бойових медиків роти (взводу).
58. Завдання та обов'язки санітарів за функціональним призначенням
59. Особливості роботи стрільців-санітарів (бойових рятувальників).
60. Розшук поранених під час обстеження поля бою.
61. Обов'язки санітарів, що виконують функції санітарів-носіїв.
62. Тактична безпека і дії у малих тактичних групах.
63. Правила допомоги та безпеки, що рятують життя.

64. Допомога та безпека при невідкладних станах та ураженнях в умовах бойових дій (ураження електричним струмом та блискавкою, утопленні).

65. Допомога при невідкладних станах ендогенного походження, викликаних гострими порушеннями серцево-судинної системи.

66. Допомога при невідкладних станах ендогенного походження, викликаних гострими порушеннями внутрішніх органів і систем.

67. Реакції підвищеної чутливості на введення медичних препаратів. Протоколи надання невідкладної допомоги в тактичних умовах.

68. Бойовий стрес, бойова втома і розлади поведінки.

69. Допомога та заходи безпеки при бойовому стресі

Перелік практичних навичок до підсумкового модульного контролю, екзамену

Модуль «Тактична медицина»

1. Проведення первинного огляду пораненого, оцінка стану пораненого.
2. Зупинка кровотечі з ран шиї.
3. Зупинка кровотечі з рани тулуба.
4. Зупинка кровотечі з ран кінцівок.
5. Зупинка кровотечі з ран верхньої кінцівки (взаємодопомога).
6. Зупинка кровотечі з ран нижньої кінцівки(взаємодопомога).
7. Зупинка кровотечі за допомогою спеціальних джгутів(самодопомога).
8. Волочіння пораненого однією особою в положенні лежачи.
9. Волочіння пораненого двома особами.
10. Евакуація поранених із сектору обстрілу до сектору укриття.
11. Проведення серцево-легеневої реанімації.
12. Переведення пораненого в стабільне положення.
13. Накладання пов'язки з повітря-непроникної тканини при пораненні грудної клітки(спеціальної оклюзійної пов'язки при пневмотораксі).
14. Проведення декомпресії грудної клітки за допомогою голки при пневмотораксі напругі.
15. Накладання джгута на кінцівки.
16. Накладання пов'язки на голову.
17. Накладання пов'язки на живіт.
18. Оцінка параметрів рани.
19. Зупинка кровотечі з рани тулуба за допомогою гемостатичних засобів (само- та взаємодопомога).
20. Зупинка кровотечі з рани кінцівки за допомогою спеціальних перев'язувальних пакетів (само- та взаємодопомога).
21. Надання медичної допомоги при травматичних ушкодженнях опорно-рухової системи в бойових умовах.
22. Проведення іммобілізації шиї, хребта та кінцівок.

23. Проведення евакуації пораненого.
24. Проведення медичного сортування.
25. Заповнення медичної картки пораненого.
26. Проведення підготовки до евакуації. Запобіжні заходи. Закріплення крапельниць та іншого обладнання під час евакуації.
27. Використання шийних комірців.
28. Заповнення запиту на медичну евакуацію.
29. Проведення обстеження і оцінювання стану пораненого та хворого.
30. Визначати стан життєво-важливих функцій організму.
31. Проведення базового реанімаційного комплексу.
32. Проведення відновлення прохідності дихальних шляхів.
33. Проведення серцево-легеневої реанімації. Інтенсивна терапія пораненим та хворим на догоспітальному етапі.
34. Знати особливості сучасних вогнепальних поранень.
35. Знати види та принципи дії вогнепальної зброї.
36. Знати типи та особливості застосування мінно-вибухових пристроїв.
37. Володіти навичками запобігання ризикам і розпізнавання мінно-вибухових пристроїв.
38. Знати алгоритми дій у разі виявлення мінно-вибухових пристроїв.
39. Знати види та особливості зброї масового ураження.
40. Володіння засобами індивідуального захисту від зброї масового ураження.
41. Надання невідкладної допомоги пораненим при загрозі розвитку невідкладних станів, спричинених гострими порушеннями серцевого та мозкового кровообігу.
42. Розпізнавання причин виникнення реакцій підвищеної чутливості на зовнішні чинники та введення медичних препаратів, їх типів.
43. Надання невідкладної допомоги при анафілактичному шоці, набряку Квінке, колапсі.
44. Надання невідкладної допомоги військовослужбовцям з ознаками бойового стресу різного ступеню.

Методи навчання

1. Лекція.
2. Проблемна лекція.
3. Самонавчання.
4. Конференція, бесіда.
5. Пояснення.
6. Демонстрації.
7. Консультації.
8. Мозкова-атака.
9. Симуляційне навчання.

Форми і методи оцінювання

Поточний контроль: усне опитування, тестування;

Самоконтроль;

Підсумковий контроль: ПМК.

Система поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям з кожної теми. При оцінюванні засвоєння кожної теми модуля здобувачу другого (магістерського) рівня вищої освіти виставляється оцінка за чотирибальною (традиційною) шкалою з урахуванням стандартизованих, узагальнених критеріїв оцінювання знань здобувачів вищої освіти https://pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/NMQ6RVrpAGYuKpw1JoSJJaApnMMMwbKdxQN9FC2hu.pdf.

Форма проведення підсумкового модульного контролю включає контроль теоретичної і практичної підготовки. Перелік питань до ПМК доводиться до здобувачів вищої освіти на початку вивчення ОК.

Результат ПМК оцінюється у балах і в традиційну 4-бальну оцінку не конвертується. Максимальна кількість балів ПМК складає 80 балів. Мінімальна кількість балів ПМК, при якій контроль вважається складеним складає 50 балів. Максимальна кількість балів за модуль складає 200 балів (з них до 120 балів за поточну успішність). Оцінка за модуль визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності у балах та оцінки підсумкового модульного контролю також у балах, що виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків визначених програмою дисципліни. Здобувач вищої освіти, який за результатами складання ПМК отримав результат менший за 50 балів, зобов'язаний пройти повторне складання ПМК згідно з графіком не більше 2-х разів. За умов порушення здобувачем вищої освіти правил академічної доброчесності результати оцінювання, отримані під час складання ПМК здобувачу вищої освіти за відповідь виставляється оцінка «незадовільно».

У разі незгоди здобувача вищої освіти з оцінкою, отриманою за ПМК, здобувач вищої освіти має право подати апеляцію (у відповідності до «Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти» https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/8Egpm18X2hOVGI4OURn5Agzgjwbb6RhYwFXPhHuB.pdf).

Отримані бали за модуль науково-педагогічний працівник виставляє у «Відомість підсумкового модульного контролю» та індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти.

Методичне забезпечення

1. Силабус.

2. Матеріали для контролю знань, умінь і навичок здобувачів вищої освіти: тести різних рівнів складності.
3. Мультимедійні презентації лекцій.
4. Алгоритми відпрацювання практичних навичок.
5. Підбірка відеоматеріалів.

Рекомендована література

Базова:

1. Гордієнко Л.П., Шепітько К.В., Рожнов В.Г., Полив'яна О.А. Домедична допомога, підтримка життєдіяльності потерпілого при зупинці дихання і кровообігу : навч. посіб. Полтава: ФОП Петренко І. М., 2022. – 144 с.
2. Організація медичного забезпечення військ: підручник / Бадюк М.І. та ін.; за ред. В.В. Паська. Київ: КНТ, 2022. 430 с.
3. Перша екстрена і тактична медична допомога на догоспітальному етапі: навч. посіб. ; за ред. В.С. Тарасюка. – 4-е вид., стер. – К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 504 с.

Допоміжна:

1. Домедична допомога в екстремальних ситуаціях та медичний захист населення в надзвичайних ситуаціях: навч. посібник / Гринзовський А.М., Волянський П.Б., Колашченко С.І. – К.: СКІФ, 2023. – 216 с.
2. Підручник тактичної бойової допомоги потерпілим. Київ: Центр учбової літератури, 2022. – 124 с.

Інформаційні ресурси:

1. Про затвердження Воєнно-медичної доктрини України : Постанова Кабінету Міністрів України від 31.10.2018 р. № 910. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/910-2018-%D0%BF#Text>
2. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо надання екстреної медичної допомоги постраждалим на догоспітальному етапі в умовах бойових дій/воєнного стану : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 15.03.2022 № 488. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0488282-22#Text>
3. Тактична медицина: курс ПМД он-лайн. URL: <http://1staidplast.com.ua/tccc-%D1%82%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0-%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%86%D0%B8%D0%BD%D0%B0/>
4. Defense Health Agency Health.Mil. URL: <https://www.health.mil>

5. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ президента України від 30.09.2019 р. №722/2019. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>

6. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>

7. База даних «Законодавство України» (Верховна Рада України) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>

8. Клінічні настанови МОЗ України (портал) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://guidelines.moz.gov.ua/>

9. Академія Національної служби здоров'я України (НСЗУ) – офіційний сайт / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://academy.nszu.gov.ua/>

10. World Health Organization (WHO): Rehabilitation 2030 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.who.int/initiatives/rehabilitation-2030>

11. WHO: International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.who.int/standards/classifications/international-classification-of-functioning-disability-and-health>

12. PEDro (Physiotherapy Evidence Database) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pedro.org.au/>

Розробники:

Валерій РОЖНОВ, старший викладач закладу вищої освіти, кандидат медичних наук;

Віталій КОЛАЧИНСЬКИЙ, викладач закладу вищої освіти.